

Część 3.

Uzgodnienia, opinie, pozwolenia, warunki i oświadczenia

4. Projekt zagospodarowania terenu.

1. Przedmiot i zakres inwestycji.

Przedmiotem inwestycji jest budowa obiektów infrastruktury technicznej celu publicznego, tj. budowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Maków Podhalański w miejscowości Grzechynia, Żarnowska oraz Maków Podhalański w ramach ochrony zlewni rzeki Skawy powyżej zbiornika Świnna Poręba. Inwestycja zgodnie z wymaganiami Inwestora dla celów realizacji podzielona została na cztery odrębne dokumentacje projektowe.

Niniejszym projektem objęto kanalizację sanitarną w Makowie Podhalańskim w osiedlu Działy Makowskie. Miejszem włączenia projektowanej kanalizacji będzie studnia końcowa na istniejącym kanale sanitarnym przy ul. Szkolnej w Makowie Podhalańskim, podłączonym do kolektora DN600mm prowadzącym do oczyszczalni ścieków w Suchej Beskidzkiej.

Celem opracowania jest projekt budowlany – projekt zagospodarowania terenu, który służy do wydania pozwolenia na budowę dla zakresu objętego niniejszym projektem oraz przedstawia w zwięzłej formie rozwiązania techniczne dotyczące budowy sieci kanalizacyjnej w terenie.

1.1. Podstawa opracowania.

- ♦ Numer referencyjny nadany sprawie przez Zamawiającego: ES.JRP.ZP.G.1.2015.
- ♦ Wypis i wyrys z planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru obejmującego miasto Maków Podhalański - Uchwała Nr 81/2007 Rady Miejskiej w Makowie Podhalańskim z dnia 29 sierpnia 2007r.
- ♦ Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydana przez Burmistrza makowa Podhalańskiego – znak: GK.6220.11.6.2016 z dnia 30.01.2017r.
- ♦ Mapy sytuacyjno – wysokościowe w skali 1:500 opracowane przez: F.H.U. Tomapex s.c. w Krakowie – dr inż. Marek Ślusarski.
- ♦ „Geotechniczne warunki posadowienia” opracowane przez geologa, hydrogeologa: mgr inż. Jarosław Kłos - GEOSTUDIO, ul. Chełmońskiego 70C/13, 31-340 Kraków.
- ♦ Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - Dz.U. 2003 Nr 80 poz. 717 wraz z późniejszymi zmianami.
- ♦ Ustawa z dnia 07 lipca 1994r. Prawo budowlane – Dz.U. 1994 Nr 89 poz. 414 wraz z późniejszymi zmianami.

1.2. Dane ogólne.

1.2.1. Uczestnicy procesu inwestycyjnego.

Zamawiający i użytkownik: Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne „Eko-Skawa” Spółka z o.o.

ul. 3 Maja 40a, 34 – 220 Maków Podhalański

tel./fax (33) 877 39 82, (33) 877 16 28, e-mail: jrp.ekoskawa@vp.pl

Jednostka projektowa:

Biprokom-Kraków S.A. 30 -107 Kraków, ul. Plac na Stawach 1,

tel. (12) 422-82-00, fax. (12) 422-62-80, e-mail: board@biprokom.com.pl

1.2.2. Nazwa inwestycji.

Projektowana inwestycja nosi nazwę: „Budowa kanalizacji sanitarnej w Makowie Podhalańskim - ul. Szkolna, ul. Polna, osiedle Działy Makowskie” i wchodzi w zakres zamówienia publicznego pt.: „Wykonanie czterech odrębnych dokumentacji projektowych na budowę kanalizacji sanitarnej w gminie Maków Podhalański”.

2. Istniejący stan zagospodarowania terenu.

Opiniowany teren położony jest w powiecie suskim w województwie małopolskim zachodniej części Makowa Podhalańskiego w osiedlu Działy Makowskie.

Pod względem geograficznym teren położony jest na północno-wschodnim końcu Pasma Przedbabiogórskiego zaliczonego do Beskidu Makowskiego, w dolinie rzeki Skawy.

W terenie występuje rozproszona zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa letniskowa.

W terenie występuje uzbrojenie podziemne takie jak: prywatne sieci wodociągowe, studnie kopane, sieci energetyczne i teletechniczne oraz napowietrzne linie energetyczne.

3. Projektowane zagospodarowanie terenu.

Trasy kanalizacji dostosowano do aktualnego stanu zagospodarowania terenu oraz do uzyskanych trasowych uzgodnień z właścicielami nieruchomości, które w przypadku właścicieli prywatnych potwierdzone zostały podpisanymi oświadczeniami.

Kanalizację sanitarną zaprojektowano jako układ grawitacyjny z odprowadzeniem ścieków do istniejącej studni na kanale sanitarnym Dn200mm na działce nr 1695/2 położonej w rejonie ul. Szkolnej w Makowie Podhalańskim.

Kanalizację w osiedlu Działy Makowskie zaprojektowano w oparciu o projektowany główny kanał sanitarny Ks”A” do którego podłączono kanały zbiorcze Ks”B” i Ks”C”.

Kanały sanitarne przyjęto z rur tworzywowych kielichowych PVC-U litych z wydłużonym kielichem klasy S lub odcinkowo z rur polietylenowych PE100 zastosowanych na odcinkach o spadkach ponadnormatywnych lub z rur wielowarstwowych na odcinkach realizowanych metodami bezwykopowymi.

Na kanalizacji zaprojektowano studnie kanalizacyjne betonowe o średnicach Ø1000mm i Ø600mm przy każdej zmianie: kierunku, spadku kanału oraz na podłączeniach kanałów bocznych i przyłączy.

Przyłącza kanalizacyjne zaprojektowano z rur tworzywowych PVC-U kielichowych o średnicy Ø160mm z studzienkami o średnicy Ø425mm tworzywowymi.

4. Zestawienie powierzchni poszczególnych części zagospodarowania działki budowlanej lub terenu.

Projektowana kanalizacja sanitarna jest inwestycją liniową, podziemną wymagającą czasowego zajęcia terenu w ramach pasa budowlano-montażowego. Stałego zajęcia terenu nie przewiduje się. Istniejący układ komunikacyjny zostanie zachowany. Trasa kanalizacji przebiegać będzie głównie w pasach drogowych i tylko częściowo w terenach przyległych do pasów drogowych i terenach zielonych.

Łączna długość projektowanej sieci kanalizacyjnej objęta projektem wynosi:

- kanały grawitacyjne o średnicy: Ø200mm o łącznej długości ok. L = 3 088,5m,
- przyłącza o średnicy: Ø160mm o długości ok. L = 980,0m,

Ogółem długość projektowanej sieci kanalizacyjnej objęta projektem wynosi ok. L = 4 068,5m.

Przewidywana łączna powierzchnia zagospodarowania pod inwestycje liniowe ok. P = 0,1ha.

5. Dane informujące czy działka lub teren, na którym jest projektowany obiekt budowlany, są wpisane do rejestrów zabytków oraz czy podlegają ochronie.

Teren, na którym zlokalizowana jest inwestycja nie jest wpisany do rejestru zabytków i nie podlega ochronie konserwatorskiej na podstawie Ustawy z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz.1568 ze zm.).

6. Dane określające wpływ eksploatacji górniczej na działkę lub teren zamierzenia budowlanego.

Inwestycja nie znajduje się na terenach wpływu eksploatacji górniczej.

7. Informacje i dane o charakterze i cechach istniejących i przewidywanych zagrożeń dla środowiska oraz higieny i zdrowia użytkowników i ich otoczenia.

Kanalizacja sanitarna ma za zadanie odprowadzenie ścieków gospodarczo – bytowych z jednostki osadniczej do oczyszczalni ścieków w sposób ciągły i bez zakłóceń pracy. Celem inwestycji jest poprawienie standardu życia ludności i jej warunków sanitarnych a tym samym stanu ekologicznego środowiska.

Sieci kanalizacyjne są wymienione w § 3.1. poz. 79 w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – Dz.U. nr 213/2010 poz.1397, jako inwestycje, które mogą (lecz nie muszą) wymagać sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko.

Projekt spełnia wymagania dotyczące bezpieczeństwa konstrukcji, bezpieczeństwa pożarowego oraz bezpieczeństwa użytkownika.

Inwestycja zlokalizowana jest w terenach zagospodarowanych przez ludzi wobec tego nie będzie realizowana w obszarze cennych zbiorowisk roślinnych, siedlisk ptaków i zwierząt i nie będzie stwarzać zagrożenia dla środowiska naturalnego.

Inwestycja nie ma wpływu na Obszary Natura 2000 i nie jest realizowana na obszarach objętych ochroną na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 92, poz.880 ze zm.).

W obszarze objętym inwestycją nie występują pomniki przyrody.

Projektowana inwestycja nie będzie wpływać niekorzystnie na środowisko, jego wykorzystanie oraz zdrowie ludzi i obiekty. Brak będzie wpływu na powierzchnię ziemi, glebę, wody powierzchniowe i podziemne. Kanalizacja sanitarna jest uzupełnieniem infrastruktury podziemnej i nie stanowi zagrożenia dla środowiska naturalnego lecz ma na celu jego poprawę poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w rejonie.

Projektowana kanalizacja sanitarna będzie systemem szczelnym, bez przelewów do cieków wodnych, odprowadzająca w całości ścieki do istniejącej oczyszczalni ścieków. Po zamontowaniu rur kanalizacja zostanie poddana próbie szczelności na eksfiltrację ścieków do gruntu i infiltrację wody gruntowej. Przyjęta technologia jest nowoczesna. Zastosowane materiały będą obojętne dla środowiska, będą posiadać wyma-

gane prawem dla nich świadectwa dopuszczenia i stosowania oraz posiadać będą wymagane certyfikaty, atesty, aprobaty, świadectwa do stosowania w budownictwie.

W fazie eksploatacji kanalizacja nie będzie źródłem emisji zanieczyszczeń jak również nie będzie miała negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne.

Trasa projektowanych kanałów sanitarnych przebiega głównie w pasach drogowych, z uwagi na to ewentualna wycinka drzew i krzewów sprowadzona zostanie do niezbędnego minimum i obejmie tereny zielone głównie ogródków przydomowych.

Pozostałe drzewa, które pozostaną w najbliższym sąsiedztwie wykopów wymagać będą jedynie zabezpieczeń na okres budowy poprzez osłonięcie pni za pomocą szalunku z desek ułożonego na macie słomianej lub z filii pęcherzykowej. Dolne gałęzie, które mogłyby być uszkodzone przez pojazdy lub maszyny budowlane powinny zostać obcięte.

Na działce nr 1016/3 szerokość wykopu pod kanalizację wyniesie 1,0m. Nie przewiduje się tu wycinki drzew a po realizacji teren doprowadzony będzie do stanu pierwotnego.

8. Analiza obszaru oddziaływania.

Zgodnie z art. 34 ust. 3 pkt. 5 zasięg obszaru oddziaływania niniejszego obiektu budowlanego mieści się w całości na przedmiotowych działkach inwestycyjnych na których został on zaprojektowany i nie powoduje ograniczenia w sposobie użytkowania lub zagospodarowania sąsiednich działek.

9. Inne konieczne dane wynikające ze specyfiki, charakteru i stopnia skomplikowania obiektu budowlanego lub robót budowlanych .

Na poziomie posadowienia kanału, mając na uwadze charakter inwestycji stwierdzono proste i złożone warunki gruntowe, a obiekt zalicza się do II kategorii geotechnicznej.

Inwestycja położona jest w rejonie terenów predysponowanych do występowania powierzchniowych ruchów masowych jak również w sąsiedztwie obszarów osuwiskowych z uwagi na to prowadzenie prac ziemnych powinno odbywać się pod nadzorem uprawnionego geologa.

W obszarze objętym inwestycją występują spadki terenu większe lub równe 15% w obrębie których mogą powstać przemieszczenia mas ziemnych, co wymaga właściwych prac ziemnych prostopadłych do linii spadku terenu. Wykopy na tych odcinkach należy bezwzględnie prowadzić krótkimi odcinkami i tylko w porze suchej z natychmiastowym zasypem i odpowiednim zagęszczeniem wykopu (bez wibracji) po ułożeniu kanału. Nie wolno dopuszczać do zalewania wykopu wodami opadowymi lub gruntowymi.

Kanały sanitarne wykonywane będą w wykopach wąskoprzestrzennych o ścianach pionowych, umocnionych na wyprofilowanym podłożu z piasku gruboziarnistego o grubości warstwy 10÷15cm. Obsypka przewodu z piasku gruboziarnistego o grubości min. 30cm ponad wierzch przewodu na całej szerokości wykopu. Szerokość pasa czasowego zajęcia terenu w zależności od warunków terenowych wyniesie 3÷5m. Wykopy będą czasowo odwadniane do istniejących rowów. Czasowe obniżenie zwierciadła wód będzie miało charakter odwracalny i nie wpłynie na środowisko. Ziemia z wykopów składowana będzie w pasie budowlano-montażowym lub lokalnie zostanie odwieziona na czasowy odkład. Nadmiar ziemi z wykopów zostanie wywieziony na stały odkład.

Budowę i odbiory kanalizacji należy dokonać w oparciu o obowiązujące normy: PN-EN 1610 „Budowa i badania przewodów kanalizacyjnych”, która jest całkowicie obligatoryjna.

Zastosowane rury i studzienki muszą spełniających wszystkie normy jakości, aprobaty techniczne i certyfikaty dopuszczające do stosowania w budownictwie.

Roboty ziemne należy prowadzić sposobem mechanicznym i ręcznym zgodnie z:

- normą PN-B-06050 („Roboty ziemne” – 01.1999) i PN-B-10736 („Wykopy otwarte dla przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych - Warunki techniczne wykonania - marzec 1999) oraz
- normą branżową BN-83/8836-02 Przewody podziemne. Roboty ziemne. Wymagania i badania przy odbiorze.

Prace w obrębie istniejącego uzbrojenia należy prowadzić wyłącznie sposobem ręcznym na warunkach oraz pod ścisłym nadzorem technicznym użytkownika sieci i zgodnie z obowiązującymi przepisami BHP.

W czasie realizacji robót należy przewidzieć zabezpieczenie możliwości dojazdu i dojścia do budynków mieszkalnych, poprzez zakładanie mostków przejazdowych i kładek dla pieszych.

Po realizacji inwestycji teren będzie doprowadzony do stanu pierwotnego, odbudowane zostaną drogi i wjazdy do posesji.

Wykonanie inwentaryzacji powykonawczej należy zlecić uprawnionej jednostce geodezyjnej.

Różnica w długości kanalizacji sanitarnej pomiędzy uzgodnieniem wydanym przez Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne „Eko-Skawa” Spółka z o.o. a długością podaną w projekcie wynika z późniejszymi odwołaniami właścicieli nieruchomości przez które przebiega projektowana kanalizacja.

Podział przyłączy kanalizacyjnych na odcinki kwalifikowane i niekwalifikowane wynika z podziału na etapy realizacji inwestycji na odrębne sposoby finansowania.

Całość robót należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami, prawem i sztuką budowlaną, instrukcjami producentów materiałów z zachowaniem warunków bezpieczeństwa i higieny pracy. Należy przestrzegać Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 06.02.2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U.03. Nr 47 poz. 401), Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26.09.1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.03. Nr 169 poz.1650).

Opracowała:
mgr inż. Ewa Muszyńska-Płachecka

5. Informacja BIOZ

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

Temat:	Budowa kanalizacji sanitarnej w Makowie Podhalańskim - ul. Szkolna, ul. Polna, osiedle Działy Makowskie.
Obiekt:	Kanalizacja sanitarna
Zamawiający:	Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne „Eko-Skawa“ Spółka z o.o. ul. 3 Maja 40a, 34 – 220 Maków Podhalański tel./fax (33) 877 39 82, (33) 877 16 28, e-mail: jrp.ekoskawa@vp.pl
Sporządził:	BIPROKOM – KRAKÓW S.A. ul. Plac Na Stawach 1, 30 – 107 KRAKÓW tel. (0-12) 422 82 00
Projektant:	mgr inż. Ewa Muszyńska-Płachecka Nr upr. 185/98
Data:	21. 04. 2017r.

CZĘŚĆ OPISOWA:

1. Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów:

Zakres robót objęty zamierzeniem budowlanym obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w osiedlu Działy Makowskie w Makowie Podhalańskim. Sieć kanalizacyjną zaprojektowano z rur o średnicy Dn200mm.

Jako materiał sieci kanalizacyjnej przyjęto z rury tworzywowe kielichowe PVC-U lite z wydłużonym kielichem oraz rury z polietylenu PE100 łączone poprzez zgrzewanie zastosowane na odcinkach realizowanych metodą bezwykopową np. przewiertem sterowanym względnie na odcinkach kanalizacji o ponadnormalnych spadkach kanału.

Na przyłączach przyjęto rury kielichowe PVC-U lite z wydłużonym kielichem o średnicy Dn160mm.

Na kanalizacji zaprojektowano studzienki betonowe z elementów prefabrykowanych łączonych na uszczelki o średnicach Ø1000mm i Ø600mm, natomiast na przyłączach zaprojektowano studzienki tworzywowe o średnicy Ø425mm.

Prace budowlane mają charakter robót liniowych i mogą być realizowane przez kilka zespołów jednocześnie.

2. Wykaz istniejących obiektów budowlanych.

Omawiany obszar zlokalizowany jest po prawej stronie rzeki Skawy na zboczach doliny w osiedlu Działy Makowskie w Makowie Podhalańskim, powyżej drogi krajowej Nr 28. Sieć komunikacyjną w osiedlu stanowią lokalne drogi gminne i drogi prywatne.

W terenie występuje rozproszona zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa letniskowa.

Uzbrojenie podziemne jest stosunkowo niewielkie i stanowią je: prywatne sieci wodociągowe, sieci energetyczne i teletechniczne oraz napowietrzne linie energetyczne.

3. Wskazanie elementów zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Zagrożenia stwarzają:

- drogi gminne,
- podziemne kable energetyczne,
- słupy sieci energetycznej, oświetleniowej i teletechnicznej.

4. Wskazanie dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych.

Zagrożenie dla zdrowia i życia związane z realizacją robót powyższego zadania inwestycyjnego są następujące:

- ❖ zagrożenie związane z pracami przygotowawczymi i rozbiórkowymi: praca piłami, kilofami, młotami, młotami pneumatycznymi oraz pracą sprzętu: zrywarki, zgarniarki, spycharki i ładowarki,
- ❖ zagrożenie związane z pracą koparki, spycharki i dźwigu oraz ruchu samochodów ciężarowych odwożących urobek z wykopu jak i dowożących materiał na budowę,
  - upadek do wykopu,
  - przysypanie ziemią,
- ❖ zagrożenie związane z uszkodzeniem istniejącego uzbrojenia podziemnego (prąd, wodociąg, kanalizacja),
  - zagrożenie związane z wykonywaniem wykopu,
  - zagrożenie związane z montażem kanału i studzienek,
  - zagrożenie związane z przemieszczaniem się pracowników po placu budowy oraz transportem ręcznym,
- ❖ zagrożenie związane z wykonywaniem prac w pasie drogowym związane z ruchem innych pojazdów,
- ❖ zagrożenie związane z wykonywaniem prac w pasie drogowym związane z właściwym zabezpieczeniem kąta odłamu gruntu,
- ❖ zagrożenie związane z pracami odtworzeniowymi: mieszarki, równiarki, ubijaki, walce oraz w przypadku wykonania nawierzchni asfaltowych: układarek, skrapiarek, walców, szczotek mechanicznych, samochodów samowyładowawczych,
- ❖ porażenie prądem:
  - a/ przy pracy maszyn budowlanych w pobliżu linii i kabli energetycznych,
  - b/ przy pracach z użyciem narzędzi elektrycznych,
- ❖ zagrożenie przy próbach ciśnienia.

Teren wykonywanych prac budowlanych musi zostać oznakowany w następujący sposób:

1. za pomocą informacyjnych tablic ostrzegawczych:

- teren budowy – wstęp wzbroniony,
- uwaga - głębokie wykopy.
- 2. poprzez ogrodzenie taśmą ostrzegawczą w kolorze białym – czerwonym,
- 3. nocne oświetlenie ostrzegawcze (kolor żółty) w przypadku zajęcia pasa drogowego.

5. Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót.

Każdy z pracowników przystępujących do wykonania prac ma być dodatkowo poinstruowany o sposobie realizacji robót szczególnie, jeśli chodzi o prace w wykopach ziemnych i przy robotach montażowych oraz elektrycznych. Instruktaż powinien dokonać kierownik budowy.

6. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub ich sąsiedztwie, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.

Aby skutecznie zapobiegać zagrożeniom należy zastosować następujące środki ostrożności:

- ❖ Roboty ziemne należy prowadzić zgodnie z Polską Normą PN-B-10736,
- ❖ Stanowiska należy wyposażyć w instrukcje stanowiskowe bhp,
- ❖ Prace należy wykonywać tylko w zespole 3-ch i więcej osób,
- ❖ Każdy z pracowników musi dostać do ochrony osobistej kaski i rękawice ochronne,
- ❖ Wykopy ziemne muszą być prowadzone zgodnie z wymogami bhp tj. wykopy wąskoprzestrzenne umocnione należy zabezpieczyć szalunkami, przy składowaniu urobku należy uwzględnić właściwy klin odłamu gruntu,
- ❖ Zabezpieczenie ażurowe ścian wykopów można stosować tylko w gruntach zwartych. Stosowanie zabezpieczenia ażurowego ścian wykopów w okresie zimowym jest zabronione.
- ❖ Składowanie urobku z wykopu na odkład może się odbywać wyłącznie z jednej strony wykopu z pozostawieniem pomiędzy krawędzią wykopu a stopą odkładu wolnego pasa terenu o szerokości, co najmniej 1,00m dla komunikacji.
- ❖ Ruch środków transportowych obok wykopów powinien odbywać się poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu.
- ❖ Wykopy o ścianach pionowych nieumocnionych, bez rozparcia lub podparcia, mogą być wykonywane tylko do głębokości 1 m w gruntach zwartych w przypadku, gdy teren przy wykopie nie jest obciążony w pasie o szerokości równej głębokości wykopu.
- ❖ Z chwilą osiągnięcia głębokości wykopu większej niż 1,00m od poziomu terenu, do schodzenia i wyjścia z wykopu należy zastosować drabinki żłazowe ustawione, co najmniej, co 20,0m. Wchodzenie do wykopu i wychodzenie po rozporach oraz przemieszczanie osób urządzeniami służącymi do wydobywania urobku jest zabronione
- ❖ Zakładanie obudowy lub montaż rur w uprzednio wykonanym wykopie o ścianach pionowych i na głębokości poniżej 1 m wymaga tymczasowego zabezpieczenia osób klatkami osłonowymi lub obudową prefabrykowaną.
- ❖ Prace w rejonie skrzyżowań z istniejącym podziemnym uzbrojeniem mogą być wykonywane wyłącznie pod nadzorem, zgodnie z wytycznymi podanymi przez właściciela danego uzbrojenia. Bezpieczną odległość wykonywania robót, ustala kierownik budowy w porozumieniu z właściwą jednostką, w której zarządzie lub użytkowaniu znajdują się te instalacje. W pobliżu instalacji podziemnych, a także głębienie wykopów poszukiwawczych powinno się odbywać ręcznie ze szczególną ostrożnością w rejonie skrzyżowań i zbliżeń z kablami energetycznymi. Miejsca tych robót należy oznakować napisami ostrzegawczymi i ogrodzić.
- ❖ W czasie wykonywania wykopów w miejscach dostępnych dla osób niezatrudnionych przy tych robotach, należy wokół wykopów pozostawionych na czas zmroku i w nocy ustawić balustrady zaopatrzone w światło ostrzegawcze koloru czerwonego. Poręcze balustrad powinny znajdować się na wysokości 1,1 m nad terenem i w odległości nie mniejszej niż 1 m od krawędzi wykopu. W przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa wykop należy szczelnie przykryć w sposób uniemożliwiający wpadnięcie do wykopu. W przypadku przykrycia wykopu, zamiast balustrad, teren robót można oznaczyć za pomocą balustrad z lin lub taśm z tworzyw sztucznych, umieszczonych wzdłuż wykopu na wysokości 1,1 m i w odległości 1 m od krawędzi wykopu. Jeżeli teren, na którym są wykonywane roboty ziemne, nie może być ogrodzony, wykonawca robót powinien zapewnić stały jego dozór.
- ❖ W miejscach przejść dla pieszych należy ustawić barierki ochronne oraz nad wykonanymi przekopami mostki o szerokości, co najmniej 0,75 – 1,5m z obustronnymi poręczami.
- ❖ Wykopy należy zabezpieczyć przed zalewaniem przez wody powierzchniowe,
- ❖ Przy montażu ciężkich elementów prefabrykowanych za pomocą urządzeń dźwigowych, należy prace wykonywać ze szczególną ostrożnością i asekuracją. Sprzęt dźwigowy musi posiadać aktualne atesty,

a zawiesia powinny być często poddawane kontroli zgodnie z odpowiednimi przepisami. Należy również ostrzec i zabezpieczyć pracowników znajdujących się w wykopie przed ewentualnymi skutkami upadku ciężkich elementów. Szczególną ostrożność należy zachować przy pracy sprzętu w rejonie nadpowietrznych linii energetycznych.

- ❖ Każdorazowe rozpoczęcie robót w wykopie wymaga sprawdzenia stanu jego obudowy lub skarp.
- ❖ W celu zapewnienia stałego kontaktu z dozorem, każda branża musi mieć telefon komórkowy.
- ❖ Należy przestrzegać bezpiecznych odległości krawędzi wykonywanych wykopów od istniejących budynków; odległości te powinny wynosić, co najmniej 3,0m - 6,0m w zależności od położenia dna wykopu w stosunku do spodu fundamentu istniejącego budynku.
- ❖ W czasie zasypywania obudowanych wykopów zabezpieczenie należy demontować od dna wykopu i stopniowo usuwać je, w miarę zasypywania wykopu. Zabezpieczenie można usuwać jednoetapowo z wykopów wykonanych:
  - gruntach spoistych - na głębokości nie większej niż 0,5 m;
  - w pozostałych gruntach - na głębokości nie większej niż 0,3 m.
- ❖ Koparka w czasie pracy powinna być ustawiona w odległości od wykopu, co najmniej 0,6 m poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu. Przy wykonywaniu robót ziemnych sprzętem zmechanizowanym należy wyznaczyć w terenie strefę niebezpieczną i odpowiednio ją oznakować.
- ❖ Przebywanie osób pomiędzy ścianą wykopu a koparką, nawet w czasie postoju, jest zabronione.
- ❖ Wykonawca robót powinien zabezpieczyć odpowiednio wyposażony w środki medyczne punkt pierwszej pomocy medycznej.

Niezależnie od zapobiegania wypadkom za pomocą środków technicznych, pracodawca lub kierownik budowy obowiązany jest dbać o to, aby pracownik, któremu powierza się daną pracę miał niezbędne kwalifikacje do jej wykonania, był zapoznany z zagrożeniami, jakie mogą przy tym wystąpić oraz aby posiadał ważne orzeczenie lekarskie o dopuszczeniu go do określonej pracy. Generalny realizator inwestycji lub generalny wykonawca ma obowiązek wspólnie z podwykonawcami, określić szczegółowe zasady nadzoru w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy na poszczególnych odcinkach robót.

Opracowała :
mgr inż. Ewa Muszyńska – Płachecka